

6. Kleur op kleur

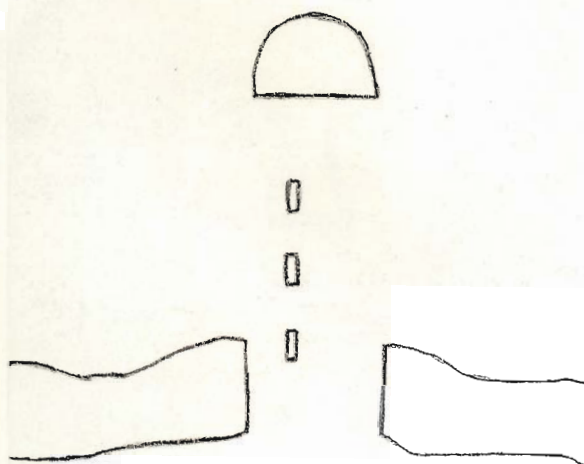
Ontwerp vuurtoren

Materiaal Kurklinoleum (3 plaatjes per kind), gutschens en snijplank, masker en aanlegstukken, block-print: rood, geel, blauw, 3 rollers, 3 inkt uitrolplaten, 3 paletmessen, spatels of stukjes karton, papier voor proefdruk (even groot als masker), calqueerpapier (3 stukjes per kind), carbonpapier (eventueel), ontwerppapier zelfde grootte als linoleum, viltstiften

Meerkleurendruk van meerdere platen is een werkwijze die in principe overeenkomt met de normale drukgangen van een kleurenreproductie. Deze werkwijze lijkt iets ingewikkelder dan die van les 5, maar is dat eigenlijk niet. Bovendien biedt zij enige voordelen. Zo hoeft nu niet vanaf de eerste fase de totale oplage gedrukt te worden, want er kunnen later nog altijd drukken bij gemaakt worden. Verder kan het drukken van de verschillende kleuren direct over elkaar (nat in nat) gebeuren waardoor andere menging mogelijk is dan bij reeds gedroogde inkt. Ook kan dezelfde voorstelling eventueel nog in andere kleuren gedrukt worden. Als eenvoudig voorbeeld is hier gekozen voor de vuurtoren, om daarmee het principe zo duidelijk mogelijk uit te leggen. Ook is weer gekozen voor de drie primaire kleuren, zodat de mengingen op voorhand bekend zijn.

Vuurtoren

Ontwerp maken in kleur op ware grootte met viltstift

De calqueer voor geel

of verf. Zie illustratie a. Formaat 16 x 16 cm.

Op een stukje calqueerpapier (16 x 16 cm) worden met zacht potlood de gele vlakken en de vlakken waar geel in zit overgenomen. (Hier dus het gele licht, de ruitjes en het groen links en rechts onderaan de toren). Zie illustratie b.

Op een linoplaatje (ook 16 x 16 cm) worden deze vlakken overgebracht door het calqueerpapier er ondersteboven op te leggen. Alles *behalve* deze 'gele' vlakken worden nu weggestoken. Dit levert de drukvorm voor geel op.

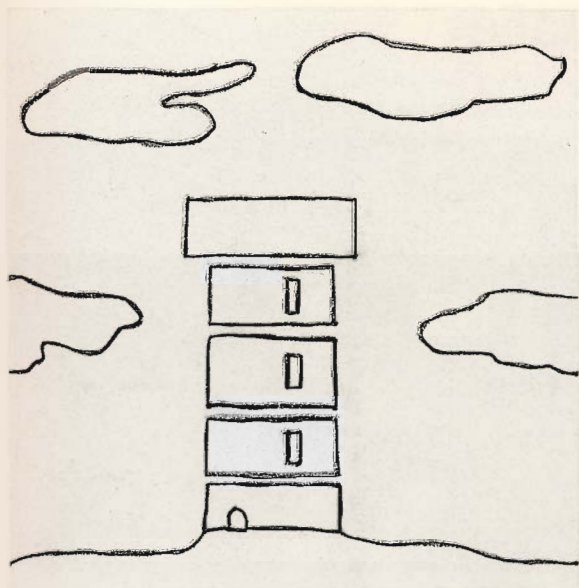
Dezelfde procedure wordt nu toegepast voor het rood en het blauw, dus:

op calqueerpapier de rode vlakken en de vlakken waar rood in zit (dus de toren, de wolken en de onderkant van de tekening) overnemen (zie illustratie c) en overbrengen op een *nieuw* linoplaatje (uiteraard ook exact 16 x 16 cm).

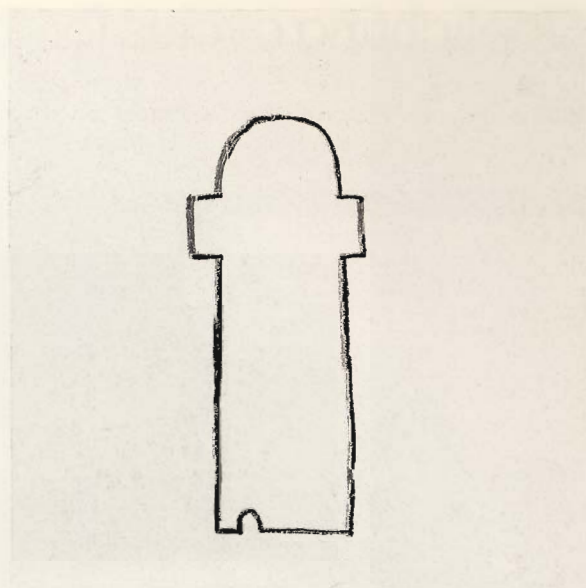
Vervolgens wordt de *rest* weer weggestoken. Dit levert de drukvorm voor rood op.

Op calqueerpapier de blauwe vlakken en de vlakken waar blauw in zit overnemen (zie illustratie d) en overbrengen op een derde linoplaatje. Vervolgens wordt de rest weer weggestoken. Dit levert de drukvorm voor blauw op.

We hebben nu 3 linoplaatjes, het 'gele', het rode en het blauwe. Deze zijn precies op elkaar passend (sluitend) mits er nauwkeurig gewerkt is (om verschuivingen onder het werken te voorkomen, plakken we de zaak tijdelijk met plakband vast op de bank.)

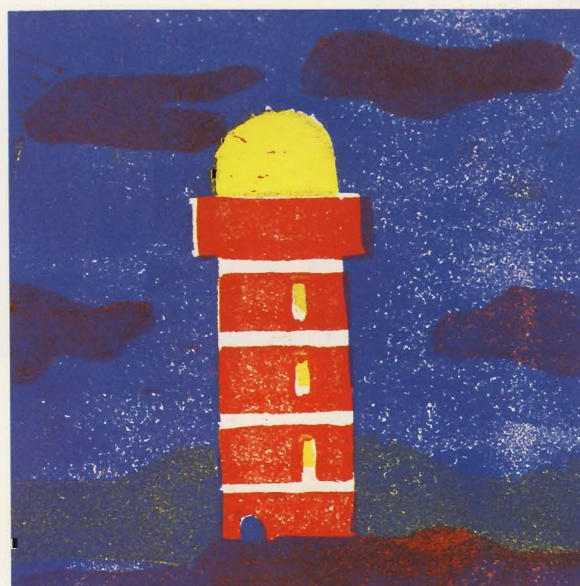
c. De calqueer voor rood

d. De calqueer voor blauw

N.B. In het voorbeeld van de vuurtoren zit ook nog wit. Dit betekent dat op alle drie de plaatjes hier de lino is uitgestoken. Waar drie keer iets is weggestoken moet wel wit ontstaan, omdat er noch geel, noch rood, noch blauw zit om een afdruk te geven.

Het afdrukken gaat nu vrij vlug. Op drie uitrolplaatjes (of op een tafel met een formica blad) worden de drie kleuren uitgerold. De drie plaatjes linoleum worden nu eerst alle drie ingeïnt en vervolgens direct achter elkaar afgedrukt op hetzelfde papier. Het sluitend drukken vergt weer enige oefening (zie hiervoor opmerkingen onder les 5). Vergeet niet om voor en achter het masker de aanlegstukken te leggen (zie omslagfoto). Vermengen de kleuren zich bij deze snelle werkwijze op een ongewenste manier, doordat een onderliggende kleur de volgende te sterk verandert, dan is er of teveel inkt gebruikt bij het inrollen of er moet even gewacht worden tussen de verschillende drukgangen.

e. De drie kleurendruk

Opmerking 1. Het overbrengen van de 'calque-tekeningen' naar de linoleum is bij dit voorbeeld in spiegelbeeld gedaan, waardoor ontwerp en afdruk hetzelfde zijn.

Opmerking 2. De meerkleurendruk met meerdere drukvormen is in de praktijk niet zo moeilijk voor de kinderen. Op een plaatje gaat het over één kleur en alles wat die kleur niet moet krijgen snijdt je weg. Dat is dus het tegenovergestelde van de werkwijze bij les 5 (meerkleurendruk van één plaat). Daar moet je juist

wegsteken wat de betreffende kleur moet krijgen omdat die kleur al van tevoren op het papier gedrukt is.